

Sygn. akt VIII U 1011/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2022 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Teresa Kalinka
Protokolant	Renata Figiel

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2022 r. w Gliwicach

sprawy D. P. (P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania D. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 11 sierpnia 2022 r. **nr** (...).(…)(…)- (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje D. P. prawo do rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury poczynając od 1 lipca 2022r.
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz D. P. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia Teresa Kalinka

Sygn. akt VIII U 1011/22

UZASADNIENIE

Decyzją z 11 sierpnia 2022r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu D. P. przyznania rekompensaty do emerytury, ponieważ ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do 31 grudnia 2008r.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się zaliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 12 listopada 1991r. do 31 grudnia 2008r., kiedy pracował w KWK (...) w Zakładzie (...).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w decyzji zaskarżonej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego D. P. (ur. (...)) z 28 lipca 2021r., decyzją z 11 sierpnia 2022r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego od 1 lipca 2022r. wyliczając to świadczenie zgodnie z art.25 i art.26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2022r., poz.504).

Następnie organ rentowy decyzją zaskarżoną z tego samego dnia odmówił prawa do rekompensaty.

Ubezpieczony wcześniej starał się wcześniej o przyznanie prawa do emerytury pomostowej i decyzją z 10 października 2016r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do tego świadczenia. Prawomocnym wyrokiem z 1 marca 2017r. sygn. VIII U 2206/16 Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołanie od tej decyzji, ponieważ ubezpieczony nie miał ukończonych 60 lat.

Ubezpieczony od 1 września 1972r. do 31 października 1991r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) jako uczeń (...)
od 1 września 1972r. do 20 czerwca 1975r. i dalej jako elektromechanik.

Ubezpieczony w okresie spornym od 12 listopada 1991r. do 31 grudnia 2008r. był zatrudniony w KWK (...) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach:

- od 12 listopada 1991r. do 31 marca 1996r. – elektromontera na powierzchni,
- od 1 kwietnia 1996r. do 28 lutego 1999r. – starszego elektromontera – automatyka – na powierzchni,
- od 1 marca 1999r. do 31 lipca 2003r. - konserwatora urządzeń elektrycznych przeróbki mechanicznej węgla na powierzchni,
- od 1 sierpnia 2003r. do 31 marca 2007r. – dozorca urządzeń elektrycznych na powierzchni i w Zakładzie (...),
- od 1 kwietnia 2007r. do 30 kwietnia 2007r. – dozorca na powierzchni – Oddział Elektryczny ds. Zakładu (...),
- od 1 maja 2007r. do 31 grudnia 2008r. – szygara zmianowego na powierzchni – Oddział Elektryczny ds. Zakładu (...).

Ubezpieczony od początku zatrudnienia w KWK (...) pracował w Oddziale Elektrycznym na (...) (...). W skład takiego oddziału wchodziło około 8 elektryków. Zajmowali się oni konserwacją i utrzymaniem w ruchu wszystkich urządzeń elektrycznych znajdujących się w zakładzie przeróbczym np. sprawdzaniem prawidłowości działania napędów taśmociągów, bieżącą konserwacją urządzeń, które w danym momencie nie były w ruchu, dokonywaniem napraw urządzeń w razie ich awarii. Czynności takie wykonywał ubezpieczony na stanowisku elektromontera i elektromontera – automatyka. W 2003r., po zdanim egzaminie w (...), ubezpieczony awansował na stanowisko dozorca w tym samym oddziale (...) (...). Świadczył cały czas taką samą pracę co wcześniej, a dodatkowo był odpowiedzialny za pozostałych elektryków na zmianie. Podobną pracę wykonywał na stanowisku szygara zmianowego. Szygar zmianowy pracował zwykle

w systemie zmianowym, natomiast dozorca zwykle pracował na ranną zmianę. Ubezpieczony pracował w maksymalnym zapyleniu i wilgotności, wibracji i hałasie.

Z tytułu takiej pracy otrzymywał Kartę Górnika wyższą o 10% od pozostałych pracowników na powierzchni, mleko, posiłki regeneracyjne, bony żywnościowe.

Razem z ubezpieczonym pracowali K. M., Z. G., B. N..

W soboty i niedziele ubezpieczony pracował na rozdzielni (...), która zasilala całą kopalnię. Na tej rozdzielni była stała obsada i ubezpieczony chciał odciążyć pracowników i stąd pracował tam w niektóre dni wolne.

(...) S.A. Oddział KWK (...) wystawiła ubezpieczonemu świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym zawarła adnotację,

że ubezpieczony w okresie od 12 listopada 1991r. do 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych:

- od 12 listopada 1991r. do 31 grudnia 1992r. jako elektromonter rozdzielni i sieci elektroenergetycznych na powierzchni, konserwator maszyn i urządzeń przeróbki mechanicznej węgla – Wykaz A dział II poz.1 pkt 14, wykaz B dział IV poz.9 pkt 2,

- od 1 stycznia 1993r. do 31 grudnia 1999r. – konserwator maszyn i urządzeń przeróbki mechanicznej węgla – wykaz B dział IV poz.9 pkt 2,

- od 1 stycznia 2000r. do 31 lipca 2003r. – elektromonter rozdzielni i sieci elektroenergetycznych na powierzchni, konserwator maszyn i urządzeń przeróbki mechanicznej węgla, wykaz A dział II poz.1 pkt 14, wykaz B dział IV poz.9 pkt 2,

- od 1 sierpnia 2003r. do 30 kwietnia 2007r. – dozorca – Oddział Elektryczny ds. Zakładu (...) – wykaz B dział IV poz.9 pkt 28,

- od 1 maja 2007r. do 31 grudnia 2008r. – sztygar zmianowy – Oddział Elektryczny ds. Zakładu (...) – wykaz B dział IV poz.9 pkt 28.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego, aktach osobowych ubezpieczonego, zeznań świadków K. M., Z. G. i B. N. oraz zeznań ubezpieczonego

(protokół elektroniczny z rozprawy: z 20 października 2022r. czas 00:05:04 – 01:07:55, z 17 listopada 2022r. czas 00:04:22 – 00:24:20).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i ubezpieczonego, gdyż były one rzeczowe, logiczne, przekonujące, zgodne ze sobą, a także korespondujące z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego D. P. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 965 ze zm.), rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

W myśl ust. 2 rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przy czym chodzi tu o prawo do wcześniejszej emerytury. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 17 grudnia 2015r. (sygn. akt III AUa 717/15), celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników

zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (w myśl art.23 ustawy rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

W wykazie A dziale I poz.5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43) wymienione zostały „ Prace na przeróbce mechanicznej węgla ”.

Zdaniem Sądu wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego jednoznacznie wskazują, że pracę taką ubezpieczony świadczył w latach spornego zatrudnienia w KWK (...) od 12 listopada 1991 do 31 grudnia 2008r. kiedy faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności elektromontera na Zakładzie (...) i zajmował się konserwacją i utrzymaniem

w ruchu wszystkich urządzeń elektrycznych znajdujących się w zakładzie przeróbczym. Pracę taką świadczył także na stanowiskach dozoru jakie zajmował od sierpnia 2003r. Niniejsze wynika jednoznacznie z uznanych przez Sąd za wiarygodne zeznań słuchanych w sprawie świadków, byłych współpracowników ubezpieczonego, a także z zeznań samego ubezpieczonego, które korespondowały z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji. Sąd miał na uwadze, że także zakład pracy zaliczył pracę ubezpieczonego wykonywaną przez niego w okresie spornym do pracy w warunkach szczególnych.

Po zaliczeniu okresu spornego zatrudnienia ubezpieczonego w KWK (...) ubezpieczony legitymuje się wymaganym 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Kolejnym niezbędnym warunkiem przyznania prawa do rekompensaty jest, aby ubezpieczony nie miał ustalonego prawa do emerytury wcześniejszej, bądź też spełniał przesłankę prawa do takiej emerytury. Ubezpieczony ma obecnie przyznane prawo do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego i z pewnością nie spełnia przesłankę prawa do emerytury wcześniejszej z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych na podstawie art.184 w związku z art.32 ustawy emerytalnej, ponieważ do 31 grudnia 1998r. nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych, gdy pracę taką świadczył dopiero od 1991r. Jednocześnie ubezpieczony nie spełnia przesłankę prawa do emerytury pomostowej z art.4 ustawy o emeryturach pomostowych, bo po 31 grudnia 2008r. nie udowodnił wykonywania pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych i nadto z art.49 tejże ustawy, ponieważ na przestrzeni całego życia zawodowego nie wykazał 15 lat takiej pracy. Niewątpliwie bowiem do takiej pracy nie sposób uwzględnić spornego zatrudnienia ubezpieczonego w KWK (...) w latach 1991 – 2008, bowiem praca taka nie została wymieniona w Załączniku nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Ubezpieczony faktycznie wykonywał pracę elektromontera na Zakładzie (...). Praca na przeróbce mechanicznej węgla jaką świadczył ubezpieczony jest wprawdzie wymieniona w wykazie A dziale I poz.5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., lecz nie można jej zaliczyć do prac wymienionych w pkt 1 Załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, gdzie wymieniono „ Prace bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla oraz rud metali lub ich wzbogacaniu ”. W świetle utrwalonych już poglądów judykatury przez pracę bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla należy rozumieć wykonywanie czynności związanych z przetwarzaniem surowca lub produktów przejściowych w wyrób lub produkt finalny, a pracy takiej ubezpieczony bezsprzecznie

nie świadczył, bo jako elektromonter zajmował się utrzymaniem ruchu zakładu. Wskazanie w świadectwach pracy w szczególnych warunkach, że praca wykonywana przez ubezpieczonego wymieniona jest w Wykazie B dział IV poz.9 nie jest równoznaczne z wykonywaniem pracy bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla. Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyrokach III AUa 1027/17 i III Aua 351/19 wskazał, że „proces mechanicznej przeróbki węgla polega na sortowaniu według wielkości ziaren i kawałków węgla, rozdrabnianiu, klasyfikacji wodnej lub powietrznej dla rozdzielenia drobnych ziaren węgla według wielkości, wzbogacaniu, czyli rozdzielaniu minerałów według składu, mającym na celu zwiększenie zawartości substancji palnej w węglu przez częściowe usunięcie z niego domieszek substancji mineralnej, suszeniu (odwadnianiu), czyli zwiększeniu zawartości substancji palnej przez częściowe lub całkowite usunięcie balastu w postaci wilgoci, odpylaniu, co wynika z potrzeb technologii procesów przerobczych i względów BHP, mieszaniu mającemu na celu uśrednienie parametrów węgla, brykietowaniu lub aglomeracji, w celu spojenia najdrobniejszych ziaren miał węgłowych w kawałki o większych rozmiarach”. Praca ubezpieczonego nie polegała na wykonywaniu takich czynności, a co za tym zakwalifikowanie przez pracodawcę czynności wykonywanych przez odwołującego do pracy wymienionych w Wykazie B Dział IV poz. 9 nie była prawidłowa. Z pewnością praca taka była pracą wymienioną w Wykazie A dział I pkt 5 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W konsekwencji powyższego Sąd uznał, że ubezpieczony spełnił przesłanki do przyznania prawa do rekompensaty i stąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury poczynając od 1 lipca 2022r., czyli do daty przyznania prawa do emerytury.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. w związku z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz.1800 ze zm.).

(-) Sędzia Teresa Kalinka